

Miljøpolicy for anskaffelser

1 Hensikt

Hensikten med policyen er å gi overordnede føringer for Sykehusinnkjøp sitt miljø- og klimaarbeid. Dette skal reflektere de regulatoriske krav som pålegger foretaket gjennom vedtekter og lovverk, standardisere miljø- og klimakrav som benyttes i anskaffelser i foretaket, og definere forbedringsområder slik at det over tid kan føre til en høyere standard på miljø- og klimaarbeidet.

2 Omfang

Policyen omfatter alle divisjoner i Sykehusinnkjøp HF. Divisjon legemidler er unntatt punktene 5.3 og 7 og tilhørende annex.

3 Ansvar

Ledergruppen fastlegger miljøpolicy, som skal revideres etter behov. Samtlige anskaffelser skal vurderes opp mot foretakets miljøpolicy. Pasienthensyn og kostnadseffektivitet skal vurderes særskilt.

4 Definisjoner

Med miljøpolicy, -mål og -krav omfattes hensyn til miljø og/eller klima.

5 Beskrivelse

5.1 Ambisjon

Sykehusinnkjøp skal stadig forbedre foretakets miljøarbeid for å tilfredsstille eiernes krav i vedtektene om å være «en pådriver for miljøvennlig innkjøp». Sykehusinnkjøp skal forbli en verdifull partner for helseforetakene ved å fremme miljøvennlige produkter og løsninger. Vår ambisjon er å være en pådriver for miljøvennlig innkjøp.

5.1 Prosess

Helseforetakene og leverandørmarkedet er konsultert i utarbeidelse av miljøpolicy og skal inviteres til å gi innspill når policy revideres for å sikre at den er effektiv og relevant.

5.3 Benytte offentlige kriteriesett for forutsigbarhet

Sykehusinnkjøp skal være forutsigbar på aktuelle og kommende miljøkrav og -kriterier. Stabile og langsiktige krav i miljøpolicy gir insentiv til leverandører til å drive innovasjon og gjøre nødvendige investeringer som slike krav vil kunne utløse.

For at leverandører skal kunne vite hvilke spilleregler som gjelder i offentlige anskaffelser, skal Sykehusinnkjøp benytte offentlige kriteriesett og anerkjente miljømerker så langt som

mulig. For miljømerker, se 7.2. Hvor offentlige kriteriesett angir valg mellom nivå på kravene, som i [Difis kriterieveiviser](#) og [EUs grønne innkjøpskriterier](#), skal Sykehusinnkjøp være lojal til eiernes føringer om å være en pådriver for miljøvennlig innkjøp.

5.4 Utvikle miljøkrav

Sykehusinnkjøp skal aktivt samarbeide med relevante aktører for å standardisere miljøkrav innen medisinske kategorier. Dette er kategorier hvor det er få offentlige kriteriesett tilgjengelig og hvor få offentlige innkjøpsorganisasjoner jobber med kravutvikling.

Samarbeid med sammenlignbare innkjøpsorganisasjoner, særlig i Norden, gir større volum bak kravene og med det bedre mulighet for å oppnå ønsket sortiment. Det er også et økonomisk aspekt ved lavere priser dersom innkjøpsvolum økes. Standardisering av dokumentasjonskrav vil forenkle administrasjonen i utarbeidelse av anbudsbesvarelser, som er viktig for å sikre deltakelse fra små og mellomstore leverandører.

6 Miljømål

Overordnede mål

Vi skal bidra til å:

- 1) Fase ut eller redusere helse- og miljøskadelige stoffer i produkter eller tjenester til sykehusene.**
- 2) Redusere miljø- og klimapåvirkningen til et minimum gjennom hele livssyklusen til avtaleprodukter og tjenester.**
- 3) Stille tydelige og forutsigbare miljøkrav for å fremme miljøarbeid i produkter og produksjonsskjede.**

Delmål

Delmålene formidler hva som er viktige planlagte virkninger av arbeidet. Det er disse som er viktigst for miljøarbeidets suksess.

Delmålene skal være klart knyttet til de overordnede målene og/eller de generelle miljøkravene i punkt 7. Det bør til hvert delmål settes en eller flere målbare størrelser, indikatorer, som kan benyttes til å dokumentere at, eller i hvilken grad, målet er nådd. Det bør ikke settes for mange delmål. Ambisjonsnivået bør være høyt, men ikke helt urealistisk.

Frem til ny organisering er etablert, settes delmålene på divisjonsnivå. Dette gjøres i forbindelse med halvårlig eller årlig gjennomgang av anskaffelsesplanen i divisjonen og bør også gjøres på avdelingsnivå.

Målinger

Det skal gis årlig tilbakemelding innen divisjon til divisjonsdirektør om grad av måloppnåelse. Avdelingsleder vurderer om det er behov for å endre på tiltakene eller revurdere målene. Tilbakemeldingen skal inkludere vurdering av forbedringsområder i avdelingen. Divisjonsdirektør melder dette videre sentralt.

7 Generelle miljøkrav

Utgangspunkt

Under følger utgangspunkt for kravene som Sykehusinnkjøp forventer prosjektledere benytter i anskaffelser. Kravene kan justeres, eksempelvis fra obligatoriske krav til evalueringskriterier, hvis det er nødvendig for å sikre funksjonelle produkter til helseforetakene.

Markedsundersøkelser

Obligatoriske krav bør ikke stilles uten kjennskap til markedssituasjonen.

Markedsundersøkelser bør gjennomføres når anskaffelsen har stor påvirkning på miljø og/eller klima, prosjektgruppen har lav kunnskap om markedssituasjonen eller hvor det har vært betydelig bevegelse i markedet siden forrige anskaffelse. I tillegg til tilbakemelding på foreslåtte miljøkrav, er det viktig å få innspill og råd fra potensielle tilbydere på andre aktuelle krav og kriterier.

7.1 Miljøkrav i alle anskaffelser

- Sykehusinnkjøp skal stille miljøkrav i alle anskaffelser hvor det er relevant.
- Der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det som hovedregel vektes minimum 30 %, men tas miljøhensyn også inn som obligatorisk krav eller kontraktskrav, er det hensiktsmessig å redusere prosent tildelt miljø i vekting.

Denne bestemmelsen kom inn i [forskrift om offentlige anskaffelser](#) § 7-9 den 1. mai 2017.

Prosjektledere bør anse vekting som Plan B. Plan A er obligatoriske krav og/eller kontraktskrav, som sikrer at produktet eller tjenesten har ønsket egenskap.

7.2 Miljømerkede produkter (møter overordnede mål 1-3)

- Sykehusinnkjøp skal benytte type 1-miljømerker i anskaffelser hvor det er relevant.

Hvilke produktgrupper som er relevant fremgår av Annex 1 Miljømerker. Type 1-miljømerker, basert på ISO14024, har et livssyklusperspektiv og hjelper helseforetakene å sikre lavere klimautslipp og minimalt med forurensing og ressursløsning.

Annex 1 Miljømerker er et levende dokument som følger utviklingen av kriteriesett. Stiftelsen Miljømerking bistår med oppdatering av dokumentet for å hjelpe helseregionene med å møte medlemskapsforpliktelser gjennom [Nettverk for miljømerket innkjøp](#). Helseregionene plikter gjennom medlemskapet å kunne vise økt volum av innkjøp av type 1-miljømerkede varer og tjenester fra år til år.

Som hovedregel, skal type 1-miljømerker stilles som obligatorisk krav. Brukes miljømerker som kontraktskrav, skal tidsperiode for å oppnå lisens settes fra kontraktsignering. anbefalt tidsfrist er seks til tolv måneder. Det gir tid til interne forberedelser hos valgt leverandør. Benyttes miljømerker som evalueringskriterium, eksempelvis hvor det er få tilbydere som har lisens, brukes anbefalt vekting i Annex 1 Miljømerker.

7.3 Substitusjonsplikten (møter overordnet mål 1)

For helseforetakene er det særlig viktig at Sykehusinnkjøp jobber med å bytte ut eller redusere (substituere) farlige stoffer i produkter som er invasive, kommer i kontakt med pasienter eller stoffer som kan være farlige for personene som jobber med dem eller lager dem.

Substitusjonsplikten følger av produktkontrollloven §3-a og arbeidsmiljøloven §4-5, i tillegg til krav fra myndighetene om å fase ut stoffer på den norske [prioritetslisten](#).

- *Annex 2 Substitusjon av helse- og miljøskadelige stoffer* viser hvilke krav som skal benyttes i relevante anskaffelser. Stoffene som reguleres skal ikke forekomme i produkter til sykehusene, med mindre det ikke finnes funksjonelle alternativer eller det er gitt unntak fra fag.

Særlig relevante kategorier er pasientnære / ansattnære kategorier som MFV, KIR, LAB og MTU. For øvrige kategorier, kan det være hensiktsmessig å benytte deler av kravene i Annex 2. Er det mulig med obligatorisk krav om type 1-miljømerker, er dette dekkende for kjemikaliekravene i Annex 2.

7.4 Miljøarbeid hos leverandør (overordnet miljømål 2-3)

- Sykehusinnkjøp skal stille krav om et strukturert miljøarbeid ved avtalestart til alle vare- og tjenesteleverandører:

Leverandøren skal ved avtalestart ha et strukturert og dokumentert miljøarbeid som er åpent for granskning av Oppdragsgiver. Miljøarbeidet skal være aktivt i hele avtaleperioden. For å oppfylle vilkåret skal leverandøren minimum ha:

- En miljøpolicy som er vedtatt av ledelsen og vel kjent blant ansatte.
- Identifisert relevante miljøaspekter ved ytelsen som leveres under denne rammeavtalen.
- En rutine som, under hele avtaleperioden, sikrer at ytelsen oppfyller gitte miljøkrav i kravspesifikasjonen og rammeavtalen.
- Målbare og tidsavgrensede mål for miljøarbeidet.
- Årlig følge opp miljøarbeidet etter dette punktet.

Krav om sertifisert miljøledelse kan vurderes

Krav om sertifisert miljøledelse kan benyttes som kvalifikasjonskrav (minimumskrav) i anskaffelser hvor det står i forhold til ytelsen som leveres. Husk at et slikt krav kan ekskludere en del mindre selskaper fra å levere, særlig nyetablerte selskaper. Kravet bør benyttes når det er viktig at leverandøren har et operativt miljøledelsessystem fra kontraktsstart:

- Tjenesteyter skal ha et miljøstyringssystem sertifisert etter ISO14001, EMAS (EUs ordning for miljøstyring og miljørevisjon) eller Miljøfyrtårn.

8 Forbedringsområder

Ledelsen skal ved revidering av miljøpolicy vurdere om det er nødvendig med tiltak på tvers av foretaket eller innenfor enkelte kategorier for å sikre at miljøpolicy etterleves. Helseforetakene skal konsulteres for innspill til områder som er viktige for sykehusene.

9 Vedlegg

01 Annex 1 Miljømerker

02 Annex 2 Substitusjon av helse- og miljøskadelige stoffer